

JRC SCIENCE FOR POLICY REPORT

POROČILO RIO O DRŽAVI ZA LETO 2016: Slovenija

Maja Bučar
Elena González Verdesoto

2017

Ta publikacija spada med poročila znanosti za politike in jo je pripravilo Skupno raziskovalno središče, notranja znanstvena služba Evropske komisije. Njen namen je evropskemu procesu oblikovanja politik ponuditi znanstveno podlago, podprto z izsledki. Ta publikacija ali izjave v njej ne izražajo stališč Evropske komisije do politik in ne vplivajo nanje. Niti Evropska komisija niti osebe, ki delujejo v njenem imenu, niso odgovorne za kakršno koli uporabo podatkov iz te publikacije.

Kontakt

Naslov: Edificio Expo. c/ Inca Garcilaso, 3. E-41092 Seville (Španija)

E-naslov: jrc-ipts-secretariat@ec.europa.eu

Telefon: +34 954488318

Telefaks: +34 954488300

JRC Science Hub

<https://ec.europa.eu/jrc>

JRC105890

EUR 28491 SL

PDF	ISBN 978-92-79-66104-4	ISSN 1831-9424	doi:10.2760/090465
Print	ISBN 978-92-79-69942-9	ISSN 1018-5593	doi:10.2760/4267

© Evropska unija, 2017

Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira.

Pravilna navedba vira: Maja Bučar, Elena González Verdesoto; Poročilo RIO o državi za leto 2016: Slovenija; EUR 28491 SL; doi:10.2760/090465

Vse slike © Evropska unija, 2017, razen slike nadzorne plošče ERA na prvi strani: avtor Niels Meyer, na podlagi dovoljenja CC BY 2.0.

Izvleček

V izdaji poročila RIO o državi za leto 2016 so analizirani in ocenjeni razvoj in uspešnost nacionalnih raziskovalno-inovacijskih sistemov držav članic EU-28 ter povezane politike, da bi se spremljalo in ocenilo izvajanje politik EU ter olajšalo seznanjanje s politikami v državah članicah.

Kazalo

Predgovor	3
Zahvala	3
1. Ključni premiki na področju raziskovalno-inovacijske politike v letu 2016.....	5
1.1 Poudarek na nacionalni in regionalni strategiji pametne specializacije	5
2. Gospodarsko ozadje	6
2.1 Struktura gospodarstva.....	6
2.2 Poslovno okolje	7
2.3 Ponudba človeških virov	7
3. Glavni akterji na raziskovalno-inovacijskem področju	8
4. Trendi na raziskovalno-inovacijskem področju	9
4.1 Dodelitev javnih sredstev za raziskovalno-razvojne dejavnosti ter naložbe v raziskave in razvoj.....	9
4.2 Zasebni izdatki za raziskave in razvoj	12
4.3 Inovacije v javnem sektorju in vključenost civilne družbe	13
5. Inovacijski izzivi	14
5.1 Izziv 1: Zagotavljanje vzdržnosti javnega financiranja raziskav, razvoja in inovacij	14
Opis.....	14
Odziv politike	14
Ocena politike	14
5.2 Izziv 2: Razvoj dobro usklajenega in preglednega upravljanja raziskovalno-inovacijske politike	15
Opis.....	15
Odziv politike	15
Ocena politike	16
5.3 Izziv 3: Izboljšanje povezave med tokovi naložb v raziskovalno-razvojno in inovacijsko dejavnost ter učinkovitostjo naložb	16
Opis.....	16
Odziv politike	16
Ocena politike	17
6. Poudarek na ustvarjanju in spodbujanju trgov	17
Priloga 1 – Literatura	19
Priloga 2 – Kratice	22
Priloga 3 – Informativni pregled	23

Predgovor

To poročilo vsebuje analizo sistema raziskav, razvoja in inovacij v Sloveniji za leto 2016, vključno z zadevnimi politikami in financiranjem, s posebnim poudarkom na temah, pomembnih za politike EU. V njem so opredeljeni glavni izzivi slovenskega raziskovalno-inovacijskega sistema ter ocenjeni izvedeni odzivi politike. Poročilo je bilo pripravljeno v skladu s sklopom smernic za zbiranje in analizo različnega gradiva, vključno z dokumenti o politikah, statističnimi podatki, ocenjevalnimi poročili, spletnimi mesti itd. Kadar je mogoče, so kvantitativni podatki primerljivi v vseh poročilih držav članic EU. Razen če ni posebej navedeno, vsi podatki, uporabljeni v tem poročilu, temeljijo na statističnih podatkih Eurostata, ki so bili na voljo novembra 2016. Vsebina poročila delno temelji na poročilu RIO o državi za leto 2015 (Udovič, Bučar, Hristov, 2016).

Zahvala

Sodelavcem iz GD za raziskave in inovacije, GD za regionalno in mestno politiko ter GD JRC se zahvaljujemo za pripombe ter dr. Meti Dobnikar iz slovenskega Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport za povratne informacije.

Zaposlitveni podatki o avtoricah:

Maja Bučar, Center za mednarodne odnose, Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani (Ljubljana, Slovenija)

Elena González Verdesoto, Evropska Komisija, Generalni direktorat Skupno raziskovalno središče, Enota B.7, Znanje za finance, rast in inovacije (Bruselj, Belgija)

POUDARKI

- Slovenski BDP se je v letu 2015 še naprej povečeval ob pozitivnih napovedih za leti 2016 in 2017.
- V državi so se bruto domače naložbe v raziskave in razvoj (R in R) povečevale do leta 2013, nato je prišlo do zastoja in znesek naložb se je do leta 2015 zmanjšal na 2,21 % BDP.
- Operativni program namenja 1 milijardo EUR za ukrepe na področju raziskav, razvoja in inovacij (RRI) ter 0,8 milijarde EUR za spodbujanje podjetništva. Še dodatne 0,05 milijarde EUR je namenjene za razvoj človeških virov na področju raziskav, razvoja in inovacij.
- Država je objavila prvi razpis za sofinanciranje raziskovalnih programov/projektov iz strategije pametne specializacije spomladi 2016. Dodatni razpisi so bili objavljeni še jeseni istega leta.
- Priprave zakona o raziskovalni in inovacijski dejavnosti v skladu z zavezami, sprejetimi v raziskovalni in inovacijski strategiji iz leta 2011, se nadaljujejo. Priprava zakona je opredeljena kot ena od osrednjih aktivnosti v letu 2016/2017.

OSREDNJI IZZIVI NA PODROČJU RAZISKOVALNO-INOVACIJSKE POLITIKE

- **Zagotavljanje vzdržnosti javnega financiranja raziskovalno-razvojne in inovacijske dejavnosti.** Skupne naložbe v raziskovalno-razvojne in inovacijske dejavnosti so se povečevale do leta 2013. Od takrat stagnirajo oziroma upadajo, predvsem zaradi zmanjševanja državnega proračuna za raziskave in razvoj ter konca programskega obdobja EU (2007-2013).
- **Razvoj dobro usklajevane in pregledne raziskovalno-inovacijske politike.** Sodoben, pregleden in dobro usklajevan nacionalni inovacijski sistem je že nekaj let izziv za Slovenijo. Poskušala ga je preseči z raziskovalno in inovacijsko strategijo, sprejeto leta 2011, a večina načrtovanih ukrepov še ni uresničena.
- **Izboljšanje povezave med tokovi naložb v raziskovalno-razvojno in inovacijsko dejavnost ter učinkovitostjo naložb.** Podatki kažejo, da Slovenija v produktivnosti na področju raziskovalno-razvojne in inovacijske dejavnosti (inovacijski rezultati) zaostaja za povprečjem EU.

KLJUČNI PREMIKI NA PODROČJU RAZISKOVALNO-INOVAČIJSKE POLITIKE V LETU 2016

- Na področju raziskovalno-inovacijske politike so se pomembnejši dokumenti oblikovali v predhodnih letih. V letu 2016 naj bi bil poudarek na njihovi realizaciji, v prvi vrsti z objavo razpisov iz strategije pametne specializacije in oblikovanjem strateških razvojno-inovacijskih partnerstev na devetih prednostnih področjih.

1. Ključni premiki na področju raziskovalno-inovacijske politike v letu 2016

Začetek izvajanja strategije pametne specializacije (RIS3) (4/2016)

Prvi razpis v okviru RIS3 je bil objavljen spomladi leta 2016, sestavljala sta ga dva sklopa, in sicer sklop za izvajanje raziskovalnih in razvojnih programov s stopnjami tehnološke pripravljenosti od 3 do 6 (TRL 3–6) v okviru Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ) ter sklop za projekte, osredotočene na stopnje tehnološke pripravljenosti od 7 do 9 (TRL 7–9), v okviru Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo (MGRT).

1.1 Poudarek na nacionalni in regionalni strategiji pametne specializacije

Opis in časovni načrt: [Strategijo pametne specializacije](#) je Slovenija sprejela 20. septembra 2015, Evropska komisija pa jo je odobrila novembra 2015. V RIS3 ali po slovenskem poimenovanju S4 ([Slovenska strategija pametne specializacije](#)) so predstavljena tri široka prednostna področja za naslednje finančno obdobje, in sicer zdravo bivalno in delovno okolje, naravni in tradicionalni viri za prihodnost ter S(INDUSTRIJA) 4.0. Ta so dodatno razdeljena v skupaj devet posameznih prednostnih področij, in sicer pametna mesta in skupnosti, pametne zgradbe in dom z lesno verigo, razvoj materialov kot končnih produktov, mobilnost, zdravje – medicina, tovarne prihodnosti, mreže za prehod v krožno gospodarstvo, trajnostna pridelava hrane in trajnostni turizem.

Najnovjši razvoj dogodkov: Prvi razpis je bil objavljen spomladi leta 2016, sestavljala pa sta ga dva sklopa, in sicer sklop za izvajanje raziskovalnih in razvojnih programov s stopnjami tehnološke pripravljenosti od 3 do 6 (TRL 3–6) v okviru Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ) ter sklop za projekte, osredotočene na stopnje tehnološke pripravljenosti od 7 do 9 (TRL 7–9), v okviru Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo (MGRT).

V zadnjem četrletju leta 2016 je bil objavljen in dokončan razpis za vzpostavitev strateških razvojno-inovacijskih partnerstev skupaj z razpisom za kompetenčne centre za razvoj kadrov v podporo prednostnim področjem RIS3.

Pomemben del sistema upravljanja bo nacionalna inovacijska platforma, ki bo povezovala deležnike na razvojnem področju zaradi spremljanja izvajanja RIS3 in predlaganja prilagoditev. Ključno vlogo naj bi imela strateška razvojno-inovacijska partnerstva, ki bodo olajševala sistemsko in dolgoročno sodelovanje deležnikov na posameznem področju, in sicer sodelovanje med deležniki, z drugimi subjekti in z vlado (SVRK, 2015). Navedeni razpis za partnerstva je vključeval poziv partnerstvom, naj predložijo svoj akcijski načrt. V primeru odobritve se nato pozovejo k predložitvi podrobnejšega delovnega programa in so upravičena do sofinanciranja.

Z odobritvijo RIS3 je bilo tudi drugim agencijam omogočeno, da črpajo sredstva iz skladov ESI. Zato je Javna agencija Republike Slovenije za spodbujanje podjetništva, internacionalizacije, tujih investicij in tehnologije (SPIRIT) junija 2016 objavila razpis na

področju podpore podjetništvu, da bi se subjekti prijavili za vpis v evidenco „subjektov podpornega okolja“ (SPIRIT, 2016a).

Načrtovanih je tudi več razpisov agencije SPIRIT na področju spodbujanja podjetništva, ki bodo vsi podprti s sredstvi iz skladov ESI in bodo temeljili na načelu sofinanciranja (organizacije za podporo podjetjem, inovacijski procesni vavčer, internacionalizacija, krepitev inovacijskega potenciala podjetij, sofinanciranje „pečata odličnosti“, pilotski projekti itd.) (MGRT, 2016b). Oktobra sta bila objavljena razpis za sofinanciranje dejavnosti tehnoloških parkov, poslovnih in univerzitetnih inkubatorjev ter razpis za procesni vavčer, finančna sredstva pa bodo na voljo v letih 2017 in 2018.

Nerešena vprašanja: V obdobju 2016–2018 naj bi se s prispevki EU in slovenske vlade, pa tudi z zasebnim financiranjem v obliki lastne udeležbe prek operativnega programa izvedle naložbe v vrednosti 1,9 milijarde EUR. Naložbe se bodo izvajale v skladu s tematskimi prednostnimi nalogami strategije pametne specializacije (1 milijarda EUR za raziskave, razvoj in inovacije, 0,8 milijarde EUR za podjetništvo in 0,05 milijarde EUR za človeške vire).

Omeniti je treba, da se vzpostavlja sistem upravljanja za uporabo finančnih sredstev iz skladov ESI za obdobje 2014–2020, s katerim se bodo dejavnosti, podprte pri vseh tematskih ciljih skladov ESI, uskladile z dogovorjenimi prednostnimi nalogami RIS3. Pri več instrumentih in ukrepih je v skladu z njihovimi raziskovalno-inovacijskimi cilji potrebno, da jih sofinancirajo upravičenci, zato se z njimi spodbudijo tudi zasebne naložbe.

2. Gospodarsko ozadje

Po pričakovanjih se bo BDP v Sloveniji v letu 2016 povečal za 2,2 %, vsi elementi razen naložb pa naj bi prispevali k rasti, zlasti zaradi konca programskega obdobja financiranja EU. Po jesenski napovedi GD za gospodarske in finančne zadeve naj bi rast v letih 2017 in 2018 imela širšo podlago, povpraševanje pa naj bi se dodatno preusmerilo z zunanjega na domače. Pozitivni gospodarski trendi presegajo zadržani optimizem preteklih napovedi za leto 2016 (MDS 1,9 %, UMAR 1,7 % in EK 1,7 %).

Produktivnost se je leta 2014 povečala na 65 % povprečja EU, vendar je vrzel še vedno precejšnja in je dejansko večja v tehnološko naprednejših sektorjih (UMAR, 2016a).

Stopnja brezposelnosti v Sloveniji je leta 2014 znašala 9,7 %, leta 2015 pa 9 %. Po napovedih GD za gospodarske in finančne zadeve naj bi se leta 2016 zmanjšala na 8,4 %.

Javni dolg naj bi bil največji leta 2015, ko je znašal 83,1 % BDP, po napovedih pa naj bi leta 2016 znašal 80,2 %, leta 2017 pa 78,3 % (GD za gospodarske in finančne zadeve, 2016).

2.1 Struktura gospodarstva

Slovenija je večinoma storitveno gospodarstvo, saj se 65 % dodane vrednosti ustvari v storitvah in 23,5 % v industriji (od tega 20,1 v predelovalni dejavnosti). Dodana vrednost v na znanju temelječih storitvah kot delež celotne dodane vrednosti je leta 2014 dosegla 35,5 %, delež srednje in visoko tehnološko intenzivne proizvodnje v dodani vrednosti pa je bil 10,4 %.

Izvozni sektor je pomemben dejavnik spodbujanja gospodarske rasti in sestava izvoza se postopno izboljšuje. Vendar tehnološka stopnja slovenskega izvoza še vedno zaostaja za povprečjem EU. Nadaljnja gospodarska rast je vse bolj odvisna od tehnološke nadgradnje predelovalne industrije in storitvenega sektorja (UMAR, 2016).

V poslovnem okolju prevladujejo mikropodjetja, saj je imelo leta 2015 94,8 % podjetij od 0 do 9 zaposlenih. Le 0,2 % vseh podjetij pa je imelo več kot 250 zaposlenih (SBA, 2016).

Leta 2014 se je delež podjetij pod tujim nadzorom povečal na 5,1 %, zaradi prizadevanj za privatizacijo pa naj bi se še povečal. V istem letu so ta tuja povezana podjetja, ki poslujejo v sektorju nefinančnih dejavnosti, zaposlovala 22 % zaposlenih v vseh podjetjih (SURS, 2016b). Ustvarila so 29 % prihodka, 24 % dodane vrednosti in 24 % naložb vseh podjetij v Sloveniji. Njihove naložbe v raziskave in razvoj so znašale 30 % vseh naložb poslovnega sektorja v raziskave in razvoj. Te razmeroma visoke vrednosti se lahko pojasnijo s tem, da so tuja povezana podjetja večinoma večja podjetja.

2.2 Poslovno okolje

Svetovna banka je Slovenijo v letu 2017 po indeksu „enostavnosti poslovanja“ uvrstila na 30. mesto (med 189 državami). Po njeni analizi so glavne prednosti poslovnega okolja na področju „začetka poslovanja“ (odzivnost in majhni stroški) in čezmejnega trgovanja (Svetovna banka, 2017). Na drugi strani je ena glavnih pomanjkljivosti, ki jo pogosto navajajo tudi drugi viri (glej indeks svetovne konkurenčnosti Svetovnega gospodarskega foruma), povezana z dostopom do financiranja. Drugi problematični dejavniki so še vedno gradbena dovoljenja, sodna uveljavitev pogodb in druge upravne ovire (*ibid.*).

V Sloveniji je aktivnost zasebnikov na področju delniškega investiranja majhna in ne dosega niti 0,03 % BDP (Invest Europe, 2016). Po ugotovitvah UMAR (2016) pa se zagonsko podjetništvo uspešno razvija. Tako je v letu 2015 zagonskim podjetjem uspelo pritegniti kar 114 milijonov EUR naložb, to je dvakrat več kot leto poprej ali toliko kot so zbrala v sedmih predhodnih letih skupaj (Močnik, D. in Rus, M. 2016).

Leta 2015 je bil ustanovljen prvi zasebno financirani podjetniški pospeševalnik, ki uspešno izvaja več programov (pametna mesta, pametno življenje in zdravje, komercialna visoka tehnologija).

Na začetku leta 2016 je bila vzpostavljena tudi prva platforma za množično financiranje¹, ki kaže na pojav nove dinamike in premik s tradicionalnih finančnih struktur na druge inovativne načine financiranja podjetniških idej.

2.3 Ponudba človeških virov

Delež oseb s terciarno izobrazbo je v Sloveniji leta 2015 dosegel povprečje EU in znašal 30,2 %, kar je precejšnje povečanje s 14,8 % leta 2002 (UMAR, 2016) in posledica tega, da se skoraj polovica prebivalcev, starih od 20 do 24 let, vpiše v terciarno izobraževanje. Povečuje se tudi delež diplomantov s področja znanosti in tehnologije, ki znaša 26 % vseh diplomantov². Zdi se, da je to zmanjšalo neuskkljenost med ponudbo znanja in spretnosti ter povpraševanjem po njih, kar je navedeno v poročilu o državi Evropske komisije za Slovenijo (2016): „Za večino prostih delovnih mest je še naprej potrebna nižja formalna izobrazba, vendar se zdi, da so neskladja med ponudbo znanj in spretnosti ter povpraševanjem po njih manj izrazita.“

V raziskovalno-razvojnem sektorju je bilo leta 2015 zaposlenih 14 225 oseb (v ekvivalentu polnega delovnega časa) (začasni podatek). Od tega je bilo 7 900 oseb klasificiranih kot raziskovalcev (Eurostat, 2016). Upad števila glede na pretekla leta (8 884 leta 2012) je bil močnejši v državnem sektorju zaradi manjšega financiranja, ki je bilo delno posledica proračunskih rezov in delno konca izvajanja več instrumentov, ki so

¹ <https://www.facebook.com/groups/sloveniacrowdfunding/>.

² Še večji je skupni delež doktorjev znanosti in tehnologije, saj ta delež znaša 48,6 % vseh oseb z doktoratom (UMAR, 2016).

bili financirani s sredstvi iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov EU (skladov ESI). To je morda prispevalo k trendu migracije visoko izobraženih oseb, ki se je v zadnjih letih povečal, in sicer tako v smeri EU kot globalno (Bevc in Ogorovec, 2014). Poslovni sektor, v katerem deluje 54 % vseh raziskovalcev, je ohranil stabilno raven zaposlitev.

Iz statistike je razvidno, da je bilo upad zaposlitev mladih raziskovalcev (starostna skupina od 25 do 34 let) v visokošolskem in državnem sektorju nesorazmerno velik, kar kaže na to, da je zmanjšanje proračuna nanje najbolj vplivalo. To je dolgoročno zelo zaskrbljujoče. V poročilu o razvoju UMAR (2016) je ocenjeno, da „[z]manjševanje zaposlenosti mladih raziskovalcev znižuje učinkovitost vlaganj javnih sredstev v njihovo izobraževanje, hkrati pa predstavlja tveganje za prihodnji razvoj raziskovalnih institucij, njihovo mednarodno konkurenčnost in prenos znanj v podjetniški sektor ter pogloblja vrzel v starostni strukturi raziskovalcev“.

Posledice so lahko tudi širše, saj je več analiz (Bučar, Stare, Udovič, 2014; Bučar in Rojec, 2014) pokazalo, da so mladi (mlajši) raziskovalci bistveno bolj odprti za sodelovanje s poslovnim sektorjem in dejavno iščejo možnosti za komercializacijo raziskav, vključno z ustanovitvijo odcepljenih podjetij (*spin-offs*).

Delež žensk v raziskovalno-razvojnem in inovacijskem sistemu je že več kot desetletje stabilen (in znaša približno 35 % celote), v raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011–2020 (RISS) iz leta 2011 pa se je Slovenija zavezala k „sprejetj[u] ukrepov za enakost spolov, za spremembo zakonodaje in usmeritev pozornosti na vlogo spolov v raziskavah, pri pedagoškem delu in upravljanju institucij“. Predlagani akcijski načrt, ki bi vseboval ta cilj, še ni bil pripravljen (poročilo o uresničevanju RISS, 2016, str. 86).

3. Glavni akterji na raziskovalno-inovacijskem področju

V Sloveniji je za raziskovalno politiko, zlasti za raziskovalne dejavnosti v javnem sektorju, pristojno **Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ)**, **Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (MGRT)** pa je odgovorno za spodbujanje in podpiranje inovacijskih dejavnosti. **Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko (SVRK)** ima zaradi svoje vloge pri RIS3 vse večjo vlogo v raziskovalno-razvojni politiki, saj usklajuje strategijo pametne specializacije, odobreno leta 2015.

Vse te institucije so vključene v financiranje raziskovalno-razvojnih in inovacijskih dejavnosti. MIZŠ zagotavlja finančno podporo **Javni agenciji za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS)**, ki je glavna izvajalska agencija za financiranje javnih raziskav visokošolskih institucij (VŠI) in javnih raziskovalnih organizacij (JRO). Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport tudi neposredno izvaja posebne programe, ki so financirani s sredstvi iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov (skladov ESI) in projektov ERA-NET.

Na drugi strani Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo delno financira Slovenski podjetniški sklad in upravlja **Javno agencijo Republike Slovenije za spodbujanje podjetništva, internacionalizacije, tujih investicij in tehnologije (SPIRIT)**, ki je bila ustanovljena leta 2014. Ministrstvo izvaja tudi več programov, kot so EUREKA, EUROSTARS itd.

Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko je vključena v izvajanje RIS3 ter usklajuje vzpostavljanje tako imenovanih strateških partnerstev (za podrobnosti glej poročilo RIO o državi za leto 2015) in druge razpise v okviru RIS3. Za izvajanje razpisov pa so pristojna različna ministrstva in agencije. Zaradi take institucionalne strukture sta potrebni tesno usklajevanje in sodelovanje glavnih akterjev politike, da bi zagotovili učinkovitejše delovanje nacionalnega inovacijskega sistema.

Izvajalce raziskovalno-razvojnih in inovacijskih dejavnosti v Sloveniji lahko razdelimo v tri skupine, in sicer **univerze in visokošolske institucije (VŠI)**, **javne raziskovalne organizacije (JRO)** in **raziskovalne enote znotraj podjetij**. Sektor javnih raziskovalnih organizacij je razmeroma močan in prevladuje nad visokošolskim sektorjem (VŠS). 15 javnih raziskovalnih inštitutov, ki jih je ustanovila vlada, prejema institucionalno financiranje za svojo osnovno raziskovalno-razvojno dejavnost (vendar ne več kot od 10 do 30 % skupnega prihodka). To je posledica pretekle strukture, v kateri so bile javne raziskovalne organizacije glavni akterji, visokošolske institucije pa so se predvsem ukvarjale s poučevanjem. V slovenski raziskovalni in inovacijski strategiji (RISS) je predlagano, da bi raziskave potekale zlasti na visokošolskih institucijah (v Sloveniji so tri javne univerze, ena zasebna in ena mednarodna univerza (Evrosredozemska univerza v Sloveniji – Univerza EMUNI) ter več kot 60 različnih fakultet in/ali akademij).

Vloga zasebnega neprofitnega sektorja na raziskovalno-razvojnem področju je minimalna tako glede števila raziskovalcev v sektorju kot glede financiranja in uspešnosti raziskovalno-razvojne dejavnosti.

Poleg tega so bile skozi več let ustanovljene in (so)financirane različne institucije za podporo podjetjem, od tehnoloških središč in parkov do poslovnih/univerzitetnih inkubatorjev, mrež, grozdov in tehnoloških platform (za več informacij glej Bučar in sod., 2010).

4. Trendi na raziskovalno-inovacijskem področju

Skupne naložbe v raziskave in razvoj v Sloveniji so se v obdobju 2008–2012 hitro povečevale tako po nominalni vrednosti (do 928,3 milijona EUR v letu 2012) kot po odstotku BDP (2,58 % v letu 2012). Vendar so se leta 2013 zastale na ravni predhodnega leta, leta 2014 pa so se zmanjšale (890 milijonov EUR ali 2,39 % BDP). Začasni podatki za leto 2015 kažejo dodatno zmanjšanje na 853 milijonov EUR ali 2,21 % BDP.

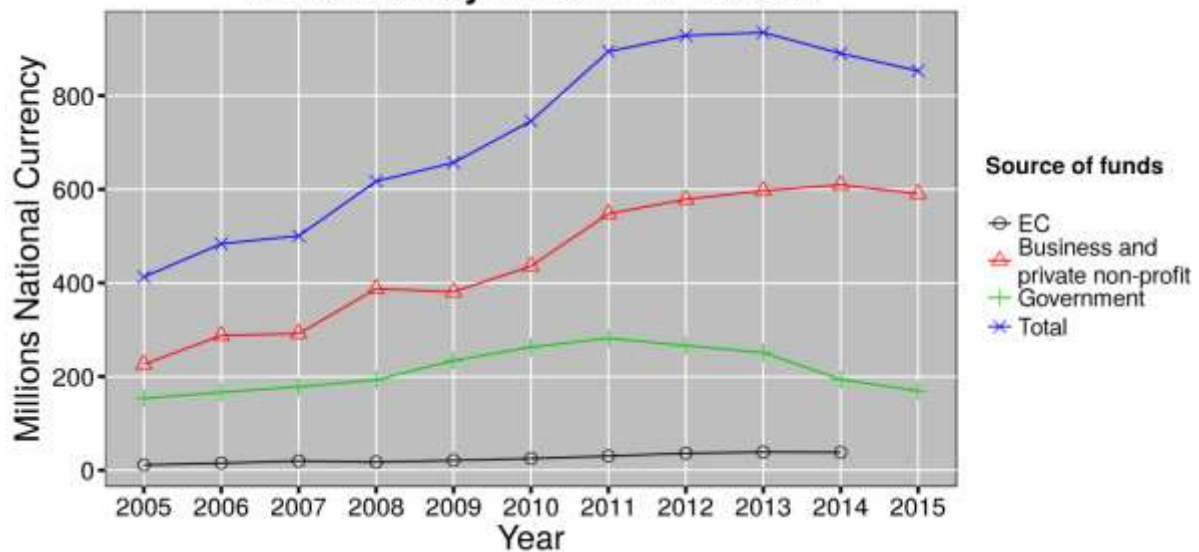
Državni proračun za raziskave in razvoj (GBAORD) se je v obdobju 2011–2014 zmanjšal še hitreje. Leta 2014 je znašal 161,3 milijona EUR ali 0,43 % BDP, kar je najmanjši znesek v zadnjih desetih letih. Tudi v tem primeru začasni podatki za leto 2015 kažejo zmanjšanje z rekordno velikega deleža 1,4 % leta 2009 na zgolj 0,85 % skupnih javnofinančnih odhodkov (ali 159,8 milijona EUR) (ESTAT, 2016).

Bruto naložbe v raziskave in razvoj (BIRR) kažejo, da je poslovni sektor v letu 2015 povečal svoj delež financiranja na 69,2 % ali 590 milijonov EUR (padec s 608,8 milijona EUR leta 2014), viri iz tujine pa so prispevali 10,6 % skupnih BIRR ali 90 milijonov EUR (porast z 82,4 milijona EUR).

4.1 Dodelitev javnih sredstev za raziskovalno-razvojne dejavnosti ter naložbe v raziskave in razvoj

Kot je pojasnjeno zgoraj, se je državni proračun za raziskave in razvoj (GBAORD) zmanjšal, pri čemer je bil leta 2015 znesek najmanjši po letu 2008 (0,41 % BDP ali 159,8 milijona EUR).

SI: GERD by Source of Funds

Zmanjševanje javnih sredstev za raziskave in razvoj se zdi v nasprotju z rastjo BDP v državi leta 2014 in 2015 (3,1 % in 2,3 %). Raziskovalna in inovacijska strategija Slovenije je prav tako vključevala ambiciozen cilj povečanja naložb v raziskave in razvoj na 3,6 % BDP (oziroma 3 % po nacionalnem reformnem programu od leta 2011 naprej), se pa zmanjševanje sredstev lahko delno pojasni s potrebo po zmanjšanju proračunskega primanjkljaja.

Glavni strateški dokument na raziskovalno-razvojnem in inovacijskem področju je še vedno Raziskovalna in inovacijska strategija Slovenije 2011–2020 (RISS), ki jo je parlament odobril leta 2011. Pripravljena je bila v okviru Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in šport, temelji pa na tesni povezanosti odnosov med znanstvenimi in inovacijskimi dejavnostmi. Tudi RISS vključuje ambiciozne cilje glede financiranja, ki naj bi se povečalo na 3,6 % BDP (čeprav se je v vladnih dokumentih, predloženih Komisiji od leta 2014, začel pojavljati cilj v višini 3 %, vendar še ni dokumenta o taki odločitvi), od tega naj bi 1,2 % sredstev priskrbelo vlada.

Državni proračun za raziskave in razvoj za leto 2016 se je nekoliko povečal (GBARD), Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport trdi, da se bodo trendi financiranja postopno obrnili, se pa tudi zaveda, da so javne finance še vedno v krču, zato bo za doseganje preteklih ravni potreben čas.

Vendar bo z novo strategijo pametne specializacije (RIS3) iz konca leta 2015 možnost črpanja sredstev za raziskovalno-razvojne in inovacijske dejavnosti iz strukturnih in investicijskih skladov EU omogočila nov dotok finančne podpore. Prvi razpis je bil objavljen spomladi leta 2016, sestavljala pa sta ga dva sklopa, in sicer sklop za izvajanje raziskovalnih in razvojnih programov s stopnjami tehnološke pripravljenosti od 3 do 6 (TRL 3–6) v okviru Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ) ter sklop za projekte, osredotočene na stopnje tehnološke pripravljenosti od 7 do 9 (TRL 7–9), v okviru Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo (MGRT).

Projekti, ki so bili prijavljeni za podporo MIZŠ, so precej bolj zapleteni, zanje pa so potrebna javno-zasebna partnerstva (podjetij ter javnih raziskovalnih organizacij ali/in visokošolskega sektorja). Njihova posamezna vrednost je lahko do 6 milijonov EUR, izvajajo pa se do junija 2020. Za raziskovalne in razvojne programom so v tem sklopu razpisa namenjeni viri v skupnem znesku 55 milijonov EUR.

Pri razpisu v okviru MGRT se financirajo raziskovalni in razvojni projekti, ki jih prijavijo podjetja (posamično ali kot skupine). V takem primeru ni potrebno sodelovanje z javnimi raziskovalnimi organizacijami, ki so lahko le del projektne proračuna kot izdatek za zunanje strokovno znanje. Pragovi za sofinanciranje projekta znašajo od 100 000 EUR do

največ 500 000 EUR. Skupni znesek virov, dodeljenih temu delu skupnega razpisa, je sprva znašal 12 milijonov EUR, vendar se je med vrednotenjem razpisa povečal na 15 milijonov EUR za obdobje 2016–2020.

V obdobju 2016–2018 namerava Slovenija prek operativnega programa izvesti naložbe v višini 1,9 milijarde EUR v skladu s tematskimi prednostnimi nalogami strategije pametne specializacije (RIS3) (1 milijarda EUR za raziskave, razvoj in inovacije, 0,8 milijarde EUR za podjetništvo in 0,05 milijarde EUR za človeške vire). Pri vseh programih na raziskovalno-razvojnem področju je potrebno, da jih sofinancira upravičenec, zato z njimi spodbudijo tudi zasebne naložbe.

Zmanjšanje javnega financiranja je prizadelo temeljne in uporabne raziskave, kot je razvidno iz letnega poročila agencije ARRS (ARRS, 2016a). Javne raziskovalne organizacije in predvsem visokošolske institucije so od agencije ARRS prejele manj finančnih sredstev, zlasti za projekte uporabnih raziskav (45-odstotno zmanjšanje)³. Posledično ni bilo mogoče zagotoviti sofinanciranja iz poslovnega sektorja, ki je povečal podporo tovrstnim raziskavam. V poročilu o uresničevanju raziskovalne in inovacijske strategije Slovenije (2016) je ugotovljeno, da je poslovni sektor v obdobju 2001–2014 zmanjšal financiranje javnih raziskav za več kot 9 %. Na ta trend je negativno vplival tudi konec izvajanja različnih instrumentov, ki so podpirali sodelovanje javnega in zasebnega sektorja, kot so centri odličnosti, kompetenčni centri ter skupni raziskovalni, razvojni in inovacijski projekti⁴.

Zmanjševanje javnih sredstev za raziskave od leta 2011 ogroža zmogljivosti javnega sektorja (visokošolskega sektorja in javnih raziskovalnih organizacij) za spremljanje dinamičnega razvoja na različnih znanstvenih področjih, saj zmanjšuje njegovo možnost sodelovanja v mednarodnih znanstvenih projektih ali s poslovnimi partnerji, pri katerih se pričakuje združitev virov (poročilo o uresničevanju RISS, 2016).

Zmanjševanje sredstev ovira tudi mlade raziskovalce, ki jih je prizadelo krčenje sheme za mlade raziskovalce (ARRS, 2016a).

Finančna podpora Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo je bila podrobno razčlenjena v programu izvajanja. Ena od pomembnih nalog je „[v]zpostavitev celovitega in povezanega podjetniškega in podpornega okolja za potencialne podjetnike in podjetja v vseh fazah rasti in razvoja“ (MGRT, junij 2016). Te storitve za podjetnike se bodo izvajale prek prestrukturiranih in posodobljenih točk VEM⁵. Skupaj z drugimi institucijami podpornega okolja⁶ bodo omogočale svetovanje in usposabljanje inovativnim zagonskim podjetjem, procesnim izboljšavam, internacionalizaciji itd. Po ocenah ministrstva bo za to vrsto podpore do leta 2020 potrebnih 62,4 milijona EUR.

Javna agencija Republike Slovenije za spodbujanje podjetništva, internacionalizacije, tujih investicij in tehnologije (SPIRIT) je junija 2016 objavila razpis na področju podpore podjetništvu, da bi se subjekti prijaviли za vpis v evidenco „subjektov podpornega okolja“ (SPIRIT, 2016a). Če posamezna organizacija (tehnološki park, inkubator, razvojni center itd.) izpolnjuje merila, se lahko vpiše v evidenco podpornih institucij MGRT/SPIRIT. Po

---

³ Proračun agencije ARRS je v letu 2012 znašal 154,5 milijona EUR, finančna sredstva pa je porazdelila tako, da je 34 % finančnih sredstev dodelila raziskovalnim programom, 21 % raziskovalnim projektom (temeljnimi in uporabnimi raziskavam) ter 19,2 % programu mladih raziskovalcev. Do leta 2015 so se skupna finančna sredstva agencije ARRS zmanjšala na 133 milijonov EUR, od tega jih je bilo 62,7 % namenjenih za programe, 16,9 % za projekte in 13,5 % (ali 17,7 milijona EUR) za program mladih raziskovalcev.

⁴ Ti instrumenti so podrobneje pojasnjeni v poročilu RIO o državi za leto 2014.

⁵ Točke VEM so točke „vse na enem mestu“, ki bodočim ali uveljavljenim podjetjem svetujejo o tem, kako se registrira podjetje, kje naj zaprosijo za finančne vire itd.

⁶ V besedilu je opredeljeno, da podporno okolje sestavljajo tehnološki parki, inkubatorji, sodelovni prostori, enotne vstopne točke VEM in agencija SPIRIT, ki je pristojna za spodbujanje podjetništva.

vpisu bodo institucije lahko zaprosile za finančno podporo. Agencija SPIRIT predvideva 2 milijona EUR za podporne institucije, od tega bo 459 000 EUR zagotovljenih iz proračuna MGRT, preostala sredstva pa iz strukturnih in investicijskih skladov EU (skladov ESI) (SPIRIT, 2016b, str. 24).

4.2 Zasebni izdatki za raziskave in razvoj

V obdobju 2009–2014 so se skupne naložbe v raziskave in razvoj realno povečale za 25 %. Prispevek poslovnega sektorja je bil bistven, saj so se njegove naložbe realno povečale za 47,4 % (UMAR, 2016). Ta rast se je ustavila leta 2015, saj so se po začasnih podatkih naložbe poslovnega sektorja v raziskave in razvoj zmanjšale s 608,8 milijona EUR leta 2014 na 590 milijonov EUR. Do leta 2015 (začasni podatki) je poslovni sektor financiral 69,2 % vseh naložb v raziskave in razvoj (BIRR), večina teh virov pa je bila uporabljena v poslovnem sektorju (96,7 %, kar znaša 87,7 % skupnih naložb poslovnega sektorja v raziskave in razvoj). Kot raziskovalno-razvojni izvajalec je poslovni sektor lahko črpal tudi javna sredstva (4,2 % vseh sredstev) in sredstva iz tujine (7,9 %).

Po človeških in finančnih virih so se raziskovalno-razvojne dejavnosti v poslovnem sektorju v zadnjih desetih letih precej povečale in prevladale nad raziskovalno-razvojnimi dejavnostmi v visokošolskem sektorju in javnih raziskovalnih organizacijah, saj je poslovni sektor v letu 2015 zaposloval 53 % raziskovalcev (v EPDČ) in izvajal 77 % vseh raziskovalno-razvojnih dejavnosti.

Leta 2014 je 66 % vseh raziskovalno-razvojnih dejavnosti v poslovnem sektorju potekalo v predelovalni industriji in 32,4 % v storitvenem sektorju, kar je precejšnja strukturna sprememba od leta 2008, ko je delež znašal 82,7 % oziroma 16,3 %. V storitvenem sektorju je 72,7 % raziskovalno-razvojnih dejavnosti izvedenih v podjetjih, registriranih na področju znanstvenih, tehničnih in drugih poslovnih dejavnosti, raziskovalno-razvojno intenziven je tudi sektor informacijsko-komunikacijskih storitev (IKT), zlasti na področju razvoja programske opreme (21 %).

V predelovalni industriji je tradicionalno najpomembnejša farmacevtska industrija, ki je za raziskave in razvoj namenila skoraj 163 milijonov EUR (35,7 % raziskovalno-razvojnih dejavnosti v predelovalni industriji), sledijo pa ji industrija električnih naprav (16,8 %), industrija motornih vozil (10,6 %) ter računalniška, optična in elektronska industrija (8,9 %).

Povečanje poslovnih raziskovalno-razvojnih dejavnosti je bilo vsaj delno posledica večjih davčnih olajšav za naložbe v raziskave in razvoj (20 % leta 2006, 40 % leta 2010 in 100 % leta 2012). Leta 2014 so te olajšave znašale 228,6 milijona EUR (UMAR, 2016). Skoraj tretjino tega zneska je pridobila farmacevtska industrija. Čeprav so velika podjetja predstavljala le 10 % upravičencev do davčnih olajšav, so prejela dve tretjini davčnih olajšav. Na drugi strani so mikropodjetja predstavljala več kot polovico tistih, ki so zaprosila za olajšave, a so prejela manj kot desetino zneska; kljub temu je iz tega razvidno, da uporabljajo to davčno shemo. S povečanjem naložb v raziskave in razvoj se je povečala tudi zaposlenost raziskovalcev v poslovnem sektorju, in sicer na 54,1 % vseh raziskovalcev (v EPDČ) do leta 2014. Vendar se je zaradi zmanjšanja virov tudi število raziskovalcev v poslovnem sektorju leta 2015 zmanjšalo za 446 raziskovalcev.

Septembra 2016 je Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko (SVRK) objavila razpis za oblikovanje strateških partnerstev, kot je bilo napovedano v strategiji pametne specializacije. Po navedbah skupine s SVRK naj bi vzpostavitev tako imenovanih strateških partnerstev prispevala k oblikovanju dolgoročnih javno-zasebnih partnerstev. Ta partnerstva naj bi imela vodilno vlogo (ne pa vlada) pri vzpostavitvi vrednostnih verig in podpiranju raziskovalno-inovacijskih dejavnosti za prehod na trg na prednostnih področjih RIS3 (SVRK, 2015).

Začetni proces vzpostavljanja partnerstev bo podprt s finančnimi sredstvi iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov (skladov ESI), za obdobje 2016–2021 pa bodo na voljo sredstva v skupnem znesku 10,5 milijona EUR, od tega jih bodo 85 % prispevali skladi ESI. SVRK pričakuje, da bo vzpostavljenih devet strateških partnerstev, vsako pa bo poskrbelo za 50 % sofinanciranja. Strateška partnerstva naj bi imela ključno vlogo pri določanju okvira prihodnjih razpisov za raziskovalne programe/projekte, ki bodo financirani iz skladov ESI v okviru operativnega programa za obdobje 2014–2020. Pričakuje se, da bodo partnerstva predlagala tako način sofinanciranja kot glavne teme.

Načrtovanih je tudi več razpisov agencije SPIRIT na področju spodbujanja podjetništva, ki bodo vsi podprti s sredstvi iz skladov ESI in bodo temeljili na načelu sofinanciranja (organizacije za podporo podjetjem, inovacijski procesni vavčer, internacionalizacija, krepitev inovacijskega potenciala podjetij, sofinanciranje „pečata odličnosti“, pilotski projekti itd. (MGRT, 2016b).

4.3 Inovacije v javnem sektorju in vključenost civilne družbe

Javni sektor prispeva k 24 % celotnega BDP, zato je Slovenija v tem med prvimi desetimi državami EU-28. Na drugi strani pa je Slovenija po zaposlenosti v javnem sektorju/deležu skupne zaposlenosti pod povprečjem EU (sistem inovacijskih kazalnikov za javni sektor, 2013). Cilj več reform sta bili večja učinkovitost in boljša organizacijska struktura, vendar rezultati doslej niso tako pozitivni, inovacijska kultura pa je še vedno omejena.

Kljub temu so bile v zadnjem desetletju uvedene nekatere dobre prakse, kot so medresorska posvetovanja ali javne razprave, ki običajno potekajo pred uradnim predlogom novih predpisov ali ureditve. Enak proces včasih lahko poteka pred spremembo nekaterih procesov v javni službi/upravi. Nevladni sektor dejavno sodeluje pri postopku odločanja, zlasti v primeru predlogov pravne narave ali osnutkov strateških dokumentov na posameznih področjih (kot je strategija razvoja Slovenije), zlasti prek elektronskih razprav.

Aprila 2015 je vlada sprejela Strategijo razvoja javne uprave 2015–2020 (MJU, 2015a), ki jo je pripravila s finančno podporo Evropskega socialnega sklada, ter potrdila Politiko napredka in kakovosti sodobne javne uprave (MJU, 2015b). Strategija obravnava racionalno organizacijo javne uprave, prehod na programski proračun, sodobno upravljanje človeških virov, poenostavljeno javno naročanje, boljše pravno urejanje, učinkovite upravne postopke, doseganje integritete in preglednosti, uvedbo sistema vodenja kakovosti, izboljšanje inšpekcijskega nadzora ter učinkovit informacijski sistem.

Inovacije v javnem sektorju spodbuja tudi projekt Partnerstvo za spremembe, ki ga vodita Ministrstvo za javno upravo (MJU) in Ameriška gospodarska zbornica Slovenije. Gre za inovativno prakso, pri kateri se oblikuje partnerstvo med poslovnim okoljem in javno upravo. Po navedbah MJU je cilj „premostiti razkorak med tema dvema svetovoma“, povečati razumevanje različnih ciljev in stališč, vzpostaviti izmenjavo znanja med organizacijami ter „zgraditi trdno partnerstvo za premagovanje skupnih izzivov“⁷. Leta 2016 je bilo v projekt vključenih 5 ministrstev ter 30 nacionalnih in mednarodnih podjetij. Ta sodelujejo v kratkoročni izmenjavi zaposlenih, oblikujejo mešane skupine za obravnavo vnaprej izbranih izzivov in organizirajo delavnice za nove kompetence.

Na začetku leta 2016 je bila vzpostavljena tudi prva platforma za množično vlaganje, ki malim vlagateljem (od 100 EUR do 5 000 EUR) omogoča naložbe v razvoj slovenskih podjetij (UMAR, 2016). To kaže na novo dinamiko v poslovnem okolju.

---

⁷ http://www.mju.gov.si/en/areas_of_work/partnership_for_change.

5. Inovacijski izzivi

5.1 Izziv 1: Zagotavljanje vzdržnosti javnega financiranja raziskav, razvoja in inovacij

Opis

Skupne naložbe v raziskave in razvoj v Sloveniji so se v obdobju 2008–2012 hitro povečevale tako po nominalni vrednosti (do 928,3 milijona EUR v letu 2012) kot po odstotku BDP (2,58 % v letu 2012). Pri tem je bil bistven prispevek poslovnega sektorja, saj so se njegove naložbe realno povečale za 47,4 %. Vendar so se BIRR v letu 2013 ustavili na ravni predhodnega leta, v letih 2014 in 2015 pa so se zmanjšali na 2,38 % in 2,21 % BDP.

Državni proračun za raziskave in razvoj (GBARD) se je v obdobju 2011–2014 zmanjševal še hitreje. Leta 2014 je znašal 157 milijonov EUR ali 0,41 % BDP, kar je najmanjši znesek v zadnjih osmih letih (SURS, 2016). Vendar se zdi, da je ta trend v nasprotju s hitro rastjo BDP v državi v letih 2014 in 2015 (3,1 % in 2,1 %) in ambicioznim ciljem povečanja naložb v raziskave in razvoj na 3,6 % BDP (oziroma 3 % po nacionalnem reformnem programu od leta 2011 naprej), kar se lahko delno pojasni s potrebo po zmanjšanju proračunskega primanjkljaja.

Odziv politike

Vlada je v letu 2016 nekoliko povečala svoj proračun za raziskave in razvoj (GBARD). Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport naj bi v proračunu za leto 2016 prejelo 157 milijonov EUR za financiranje znanosti (leta 2015 je prejelo 132 milijonov EUR), vendar so se zmanjšala njegova finančna sredstva za človeške vire (programu mladih raziskovalcev je bilo v letu 2015 dodeljenih 17,7 milijona EUR, v letu 2016 pa 17,3 milijona EUR) (Ministrstvo za finance, 2016).

Proračunska sredstva, dodeljena Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo, so se povečala, zlasti za podporo zagonskim podjetjem. Programski proračun agencije ARRS za leto 2016 znaša 142 milijonov EUR (kar je 9 milijonov EUR več kot za leto 2015). Podrobnejši pregled kaže, da se je najbolj povečal proračun za financiranje projektov in raziskovalne opreme.

Strategija pametne specializacije je bila odobrena in leta 2016 se je znova začelo črpanje podpore iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov. V operativnem programu je 1 milijarda EUR dodeljena raziskavam, razvoju in inovacijam, 0,8 milijarde EUR podjetništvu in 0,05 milijarde EUR človeškemu virom. Kot je že bilo pojasnjeno v poglavju 3.2, je bil prvi razpis objavljen spomladi, ostali pa naj bi bili objavljeni jeseni 2016.

Možnost črpanja sredstev iz skladov EU se odraža v povečanju proračuna agencije SPIRIT za leto 2016 na 22,3 milijona EUR (s 17 milijonov EUR za leto 2015)⁸. Agencija SPIRIT naj bi prejela 9,7 milijona EUR sredstev EU za programe na področju podjetništva (razvoj podpornega okolja, spodbujanje podjetništva ter programi na raziskovalno-razvojnem in investicijskem področju).

Kar zadeva zasebne naložbe v raziskave in razvoj, je ohranitev 100-odstotne davčne olajšave za naložbe v raziskave in razvoj za poslovni sektor ugodna za povečanje raziskovalnih in razvojnih dejavnosti.

Ocena politike

Povečanje javnega financiranja raziskovalno-razvojnih dejavnosti v letu 2016 in dobre napovedi za leto 2017 temeljijo zlasti na možnosti ponovnega črpanja sredstev iz skladov EU. V okviru državnega proračuna je povečanje skromno in večinoma upošteva

---

⁸ Podatek ni popolnoma primerljiv, saj je bilo spodbujanje turizma znova dodeljeno neodvisni Slovenski turistični organizaciji, skupaj z viri, namenjenimi za to dejavnost.

zahtevani delež za sofinanciranje evropskih strukturnih in investicijskih skladov (skladov ESI).

Dolgoročnost in vzdržnost javnega financiranja raziskovalne-razvojne dejavnosti ostaja še naprej problem, saj spreminjajoči se cilji in strukture iz enega do drugega finančnega obdobja otežujejo dolgoročnost načrtovanja, vrednotenja in proces učenja, ki so tako potrebni na raziskovalno-razvojnem področju.

5.2 Izziv 2: Razvoj dobro usklajenega in preglednega upravljanja raziskovalno-inovacijske politike

Opis

Vzpostavitev sodobnega, preglednega in dobro usklajenega nacionalnega inovacijskega sistema je že nekaj let izziv za Slovenijo. Ravno to je bila ena od bistvenih nalog raziskovalne in inovacijske strategije (RISS), sprejete leta 2011, katere cilj je bil zagotoviti boljše usklajevanje politike in s tem učinkovitejši raziskovalno-razvojni in inovacijski sistem. Vendar je bilo po navedbah iz poročila o uresničevanju doslej izvedenih le deset od 69 načrtovanih ukrepov, 41 se jih izvaja, izvajanje 18 ukrepov pa se še ni začelo (poročilo o uresničevanju RISS, 2016).

Težave z usklajevanjem politike in tako imenovano pomanjkljivo izvajanje sta posledica reorganizacije raziskovalno-razvojnega in inovacijskega sektorja, sistem pa se še ni prilagodil razdelitvi področij tehnologije in inovacij v dve različni ministrstvi. Kot je razvidno iz različnih strateških dokumentov⁹, sta področji inovacij in tehnologije postopno postali podtočki v dokumentih, ki obravnavajo spodbujanje podjetništva. Poleg tega je bila Tehnološka agencija Slovenije, ki naj bi postala homologni organ agenciji ARRS, vključena v agencijo SPIRIT, večina njenih instrumentov pa je bila postopno ukinjena¹⁰.

Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko (SVRK) ima dejavnejšo vlogo pri zasnovi strategije pametne specializacije (RIS3) in načrtih izvajanja ter pri pripravi splošne strategije razvoja Slovenije¹¹, vendar se še ni izkazala za uspešno pri krepitvi usklajevanja vladne strukture.

Odziv politike

V oddelku o izvajanju iz strategije pametne specializacije (2015) je opredeljen nov usklajevalni organ, tj. Delovna skupina za izvajanje SPS. Sestavljajo jo predstavniki vseh treh glavnih akterjev raziskovalno-razvojne in inovacijske politike, in sicer državni sekretarji iz SVRK, MGRT in MIZŠ. Delovno skupino podpira posebna enota SVRK, ki pripravlja vso potrebno dokumentacijo in analize.

Strategija pametne specializacije (RIS3) temelji na procesu podjetniškega odkrivanja z znatno vključenostjo poslovnega sektorja. Izbrana prednostna področja se ujemajo s sektorji, ki so najdejavniji na raziskovalno-razvojnem in inovacijskem področju. S sprejetjem RIS3 lahko Slovenija črpa sredstva iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov (skladov ESI) in prvi razpis sta spomladi leta 2016 skupaj objavili obe ministrstvi (MIZŠ in MGRT), vendar imata sklopa zelo različni vsebini in zahteve (za več podrobnosti glej oddelek 3.1), kar bi lahko oviralo njuno učinkovitost in usklajevanje.

---

⁹ Program izvajanja finančnih spodbud Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo 2015–2020 (MGRT, 2016), Partnerski sporazum med Slovenijo in Evropsko komisijo za obdobje 2014–2020, Nacionalni reformni program 2016–2017, april 2016, Vlada Republike Slovenije.

¹⁰ Za več podrobnosti glej poročilo RIO o državi za leto 2015.

¹¹ <http://slovenija2050.si/>.

Poleg tega je vlada do konca leta 2015 imenovala novo strokovno skupino, da bi dokončala novi osnutek zakona o raziskovalno-razvojni in inovacijski dejavnosti. Glavna ovira za napredek je pristop k vsebini zakona, in sicer vprašanje, ali bi moral zakon upoštevati RISS ter združiti raziskovalno in inovacijsko dejavnost oziroma ali bi morala prevladati trenutna institucionalna realnost. Ker so raziskave in razvoj v pristojnosti enega ministrstva, inovacije pa v pristojnosti drugega, se lahko pravni okvir teh dveh področij opiše v dveh zakonih, ki bi ju bilo treba uskladiti. Ker pa je bila raziskovalna in inovacijska strategija Slovenije (RISS) sprejeta na parlamentarni ravni, bi bilo za tako spremembo poleg sklepa ministrstva potrebno tudi soglasje vlade in parlamenta.

Ocena politike

V času priprave raziskovalne in inovacijske strategije se je zdelo, da slovenski organi obravnavajo znanost in tehnološki razvoj kot pot k večji produktivnosti, izboljšanju konkurenčnosti slovenskega gospodarstva in pozitivnemu prispevku k razvoju družbe (Bučar in Stare, 2014). Leta 2016 pa se zdi, da se je politična podpora zmanjšala, ker večje naložbe v raziskave in razvoj v obdobju 2009–2012 niso prinesle takojšnjih in merljivih rezultatov. Raziskovalno-inovacijska politika tako ni več v središču pozornosti vlade, kar odražajo nedavni uradni dokumenti. Nacionalni reformni program 2016–2017 (Vlada Republike Slovenije, april 2016) se ne nanaša na raziskave, razvoj in inovacije, program MGRT za spodbujanje podjetništva (osnutek – junij 2016) pa tudi ne omenja RISS.

5.3 Izziv 3: Izboljšanje povezave med tokovi naložb v raziskovalno-razvojni in inovacijsko dejavnost ter učinkovitostjo naložb

Opis

Evropski sistem inovacijskih kazalnikov (*European innovation Scoreboard*) za leto 2016 uvršča Slovenijo med „močne inovatorje“, kar pomeni uspešnost blizu povprečja EU. Posebne primerljive vrednosti so bile ugotovljene na področjih mednarodnih znanstvenih objav, števila novih doktorjev znanosti in javno-zasebnih objav. Velike relativne pomanjkljivosti so bile ugotovljene na področju naložb tveganega kapitala, prihodkov od licenc in patentov iz tujine ter številu doktorskih študentov iz tretjih držav. Tudi trije kazalniki v kategoriji „ekonomski učinki“ so pod povprečjem EU, in sicer delež izvoza na znanju temelječih storitev, prodajni delež novih inovativnih izdelkov ter prihodki od licenc in patentov iz tujine (ESIK, 2016).

Vendar analiza Edquista in Zabale-Inturriagagoitia (2015) Slovenijo uvršča na 18. mesto po inovacijskih izločkih, poleg tega pa navaja, da se po produktivnosti (inovacijskih rezultatih) uvršča na 25. mesto med 28. državami (*ibid.*).

Ta razlika kaže na majhno učinkovitost nacionalnega inovacijskega sistema, zlasti ob upoštevanju hitrega povečevanja poslovnih naložb v raziskave in razvoj. Tudi podatki Eurostata iz ankete Skupnosti o inovacijah (CIS) za obdobje 2012–2014¹² kažejo, da je bila v primerjavi z obdobjem 2010–2012 inovacijska aktivnost podjetij nižja za 0,6 odstotne točke in je znašala 46 %. Tehnološke in netehnološke inovacije je predstavilo 48 % inovacijsko aktivnih podjetij. Mala podjetja so še vedno najmanj vključena v inovacijske dejavnosti, čeprav predstavljajo večino slovenskih podjetij.

Odziv politike

V slovenski strategiji pametne specializacije so tematske prednostne naloge izbrane na podlagi lastnih primerjalnih prednosti, tako na področju podjetništva kot na področju javnih ali zasebnih raziskav. Ker instrumenti dajejo prednost projektom s področij od uporabnih raziskav do komercializacije (stopnje tehnološke pripravljenosti od 3 do 9 (za

¹²Podatki CIS za obdobje 2012–2014, prva objava aprila 2016, SURS.

podrobnosti glej točko 3.2)), se pričakuje, da se bo spodbudilo raziskovalno sodelovanje med poslovnim in javnim sektorjem ter da bodo s programi, ki jih bo začel izvajati poslovni sektor (tudi prek strateških partnerstev), nastale raziskave, ki bodo bolj povezane s trgom, s čimer se bodo izboljšali rezultati. S sofinanciranjem raziskav, ki imajo v ospredju poslovni interes, naj bi se izboljšali ekonomski učinki naložb v raziskave, razvoj in inovacije.

V tem okviru sta Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo in Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport spomladi 2016 objavila razpis, ki bo sofinanciran s sredstvi iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov (skladov ESI).

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo se je osredotočilo na TRL 7–9. Podjetja lahko raziskovalne in razvojne projekte prijavijo posamično ali kot skupina ter ni zahteve po sodelovanju z javnimi raziskovalnimi organizacijami. Dejansko so lahko te vključene le kot zunanji strokovnjaki. Pragovi za sofinanciranje projekta znašajo od 100 000 EUR do največ 500 000 EUR. Skupni viri za obdobje 2016–2020 znašajo 12 milijonov EUR¹³.

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport bo s 55 milijoni EUR financiralo raziskovalne in razvojne programe s TRL 3–6, ki so bolj osredotočeni na raziskovalno delo, vendar je tudi to v končni fazi usmerjeno v inovacije. Zanje je potrebno javno-zasebno partnerstvo (poslovnih podjetij ter javnih raziskovalnih organizacij ali/in visokošolskega sektorja). Njihova posamezna vrednost lahko znaša do 6 milijonov EUR (čemu se doda še sofinanciranje sodelujočih partnerjev), izvajali pa naj bi se do junija 2020.

Ocena politike

Med naložbami v novo znanje in gospodarsko uspešnostjo je določen časovni zamik. Čeprav se je več raziskovalnih in razvojnih kazalnikov v preteklosti precej izboljšalo (tj. število znanstvenih objav na prebivalca ali uvrstitev na lestvici po njihovem citiranju), je gospodarski učinek težje doseči.

Eden ključnih izzivov na tem področju je doseganje stabilnega, dolgoročnega in predvidljivega sklopa javnih ukrepov, ki ni odvisen od političnih sprememb ali virov financiranja. Če tega ni, morajo raziskovalno-razvojni izvajalci stalno prilagajati svoje delo različnim instrumentom, kar ovira povezavo med naložbami v raziskave in razvoj ter njihovo uspešnostjo. Razpisni pogoji, ki jih je treba izpolnjevati za pridobitev finančnih sredstev, in metode poročanja se stalno spreminjajo in vplivajo na rezultate (Bučar in Stare, 2014). Zato se je število objav tako zelo povečalo, saj je pri večini razpisov ARRS potrebnih veliko objav. Usklajena prizadevanja pri zasnovi meril in kazalnikih uspešnosti za nove instrumente/programe bodo ključna za večjo komercializacijo novega znanja in izboljšanje prenosa tehnologije.

6. Poudarek na ustvarjanju in spodbujanju trgov

V tem oddelku je opisana in ocenjena raven nacionalnih prizadevanj za uveljavitev vloge povpraševanja pri usmerjanju inovacijske dejavnosti ter spodbujanje uvajanja inovacij ali njihovo razširjanje, vključno z uporabo javnega naročanja in predpisi, s katerimi se podpirajo inovacije. Prav tako so analizirani ukrepi politike, namenjeni za internacionalizacijo podjetij, da bi povečali inovativnost gospodarstva.

Čeprav so novi koncepti, kot so inovacije, ki jih usmerja povpraševanja, odprte inovacije ali zeleno in inovativno javno naročanje, izrazi, s katerimi so oblikovalci politik seznanjeni, je njihovo vključevanje v raziskovalno politiko počasno. Sprotno upravljanje

---

¹³ Znesek je bil med procesom vrednotenja povečan na 15 milijonov EUR zaradi velikega števila dobro ovrednotenih projektov.

v razmerah omejenih javnih virov v Sloveniji ne spodbujajo uvajanja novih instrumentov.

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo je večkrat objavilo pobudo za inovativno javno naročanje, vendar doslej še ni bila uspešna. V nacionalnih vrednotenjih (Jaklič in sod., 2012) in mednarodnih pregledih (OECD, 2012) sta bila priporočena razvoj in izboljšanje ukrepov, ki bi povečali vlogo povpraševanja.

Slovenija je leta 2013 11,25 % svojega BDP (3,97 milijarde EUR) namenila za javna naročila (Ministrstvo za finance, 2014). Več strokovnjakov trdi, da bi ti odhodki lahko imeli pozitiven učinek na raziskovalno-razvojne in inovacijske dejavnosti, če bi se pravila posodobila tako, da bi se upoštevala tudi druga merila in ne le najnižja cena.

Leta 2016 so se spremenili predpisi o javnem naročanju, saj je bil sprejet nov zakon¹⁴, ki je uvedel koncept inovacijskih partnerstev.

Po tem konceptu lahko naročnik določi, da je javno naročilo inovacijske narave, ter navede, kateri elementi določajo najmanjše zahteve, ki jih morajo izpolnjevati vse ponudbe. Javni naročnik povabi ponudnike (tudi le enega ponudnika), naj predložijo ponudbo za posamezni izdelek ali storitev na podlagi zahtev. Vendar se tudi v tem primeru naročila dodelijo na podlagi najboljšega razmerja med ceno in kakovostjo. Nov zakon o javnem naročanju je začel veljati aprila 2016, doslej pa še ni bilo primerov, ki bi jih bilo mogoče navesti.

Julija 2016 je Ministrstvo za javno upravo javno objavilo osnutek revidirane uredbe o zelenem javnem naročanju za javno posvetovanje¹⁵. V njem je določeno, za katere izdelke in storitve je treba upoštevati načela zelenega javnega naročanja, in predlagani so posamezni okoljski standardi za 21 različnih kategorij blaga in storitev.

Postopno se torej izboljšuje odnos do uporabe javnega naročanja za doseganje širših ciljev (inovacij, varstva okolja itd.) in vsaj pravni okvir postaja prijaznejši. Veliko je odvisno od tega, kako bodo potekali prvi poskusi uporabe novih predpisov v vsakodnevni praksi.

Eden od glavnih ciljev agencije SPIRIT je spodbujanje internacionalizacije. Posebni ukrepi ponujajo podporo podjetjem, da sodelujejo na sejnih v tujini, ter finančna sredstva za tržne analize. Agencija sofinancira tudi slovenske poslovne klube v tujini, ki skupaj z gospodarskimi oddelki diplomatskega predstavništva dajejo podporo podjetjem, ki vstopajo na določen trg. V njenem programu (SPIRIT, 2016b) je navedeno, da namerava v obdobju 2015–2020 podpreti vsaj 20 poslovnih klubov po svetu, organizirati vsaj 50 dogodkov v tujini za spodbujanje slovenskih podjetij in organizirati vsaj 500 svetovalnih srečanj za potencialne kandidate za internacionalizacijo.

---

¹⁴ Uradni list RS, št. 91/15.

¹⁵ <https://e-uprava.gov.si/drzava-in-druzba/e-demokracija/predlogi-predpisov/predlog-predpisa.html?id=6781>.

Priloga 1 – Literatura

- BUČAR, Maja, JAKLIČ, Andreja, UDOVIČ, Boštjan (2010), *National system of innovation in Slovenia*, (Analize CMO, 4), Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, Založba FDV, 2010. ISBN 978-961-235-407-7. <http://www.mednarodni-odnosi.si/cmo/publications.htm>.
- BUČAR, Maja, ROJEC, Matija (2014), „Science-industry cooperation in Slovenia: determinants of success“ (Znanstveno-industrijsko sodelovanje v Sloveniji), *Economic and business review*, ISSN 1580-0466., zvezek 16, št. 3, str. 315–336, 371, tabele. http://www.ebrjournal.net/ojs/index.php/ebr/article/view/329/pdf_14.
- BUČAR, Maja, STARE, Metka, UDOVIČ, Boštjan (2014), *Centri odličnosti in kompetenčni centri: evalvacija instrumentov*, [Ljubljana]: Fakulteta za družbene vede, Center za mednarodne odnose. http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/Znanost/doc/Strukturni_Skladi/Centri_odlicnosti/Centri_odlicnosti_in_kompetencni_centri.pdf.
- BUČAR, Maja in STARE, Metka (2014), □, „Evolution of innovation policy in Slovenia since 2004 – promises and pitfalls“ (Razvoj inovacijske politike v Sloveniji od leta 2004 – obeti in pasti), *Studia Historica Slovenica* 14 (1): str. 177–196.
- ECFIN (2016), *Gospodarska napoved Evropske komisije za jesen 2016 – Slovenija*, dostopno na: http://ec.europa.eu/economy_finance/eu/forecasts/2016_autumn/si_sl.pdf.
- Edquist, C., Zabala-Iturriagagoitia, J. M. (2015), *The innovation Scoreboard is flawed: the case of Sweden – not being the innovation leader of the EU* (Inovacijski kazalniki so nepopolni: primer Švedske – ni vodilna država na področju inovacij v EU), Univerza v Lundu, dostopno na: <https://charlesedquist.files.wordpress.com/2012/10/201508-cwp-27.pdf>.
- ESIK 2016 – Sistem inovacijskih kazalnikov Evropske unije – Evropska Komisija, dostopno na http://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/facts-figures/scoreboards_sl.
- SVRK, 2015, *Strateška razvojno-inovacijska partnerstva*, dostopno na: http://www.svrk.gov.si/fileadmin/svrk.gov.si/pageuploads/KP_2014-2020/Strategija_pametne_spezializacije/2015_11_10_SRIP_splet.pdf.
- UMAR (2016), *Poročilo o razvoju 2016*, Urad RS za makroekonomske analize in razvoj, dostopno na: http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/pr/2016/POR_2016.pdf.
- Invest Europe (2016), *Central and Eastern European Private Equity Statistics 2015* (Statistika o srednjeevropskem in vzhodnoevropskem kapitalu za leto 2015), dostopno na: <http://www.investeurope.eu/media/504370/invest-europe-cee-statistics-2015.pdf>.
- Jaklič, Andreja in sod. (2012), *Končno poročilo za ciljni raziskovalni projekt: Učinkovitost uvedenih ukrepov za podporo inovacij*.
- Milena BEVC, Marko OGOREVC (2014), *Emigracija slovenskih mladih raziskovalcev in njihova zaposlitvena mobilnost znotraj Slovenije*, Teorija in praksa 54, str. 2–3. https://www.researchgate.net/publication/297353373_Emigracija_slovenskih_mladih_ra_ziskovalcev_in_njihova_zaposlitvena_mobilnost_znotraj_Slovenije.
- Ministrstvo za finance (2014), *Statistično poročilo o oddanih javnih naročilih 2013*, dostopno na: http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/mediji/2014/2014okt09_statisticno_porocilo_javna_narocila_let_2013.pdf.
- Ministrstvo za finance (2016), *Sprejeti proračun za 2016*, dostopno na: http://www.mf.gov.si/si/delovna_podrocja/proracun/sprejeti_proracun/.

- Močnik, D. in Rus, M. (2016), *Slovenska podjetja in značilnosti start-up ekosistema. Slovenski podjetniški observatorij 2015*, Maribor: Ekonomsko-poslovna fakulteta, Univerza v Mariboru, dostopno na: http://www.spiritslovenia.si/resources/files/doc/publikacije/Slovenski_podjetniski_observatorij_2015.pdf.
- MJU (2015a), *Javna uprava 2020 – Strategija razvoja javne uprave 2015–2020*, Ministrstvo za javno upravo Republike Slovenije, dostopno na: http://www.mju.gov.si/fileadmin/mju.gov.si/pageuploads/JAVNA_UPRAVA/Kakovost/Strategija_razvoja_JU_2015-2020/Strategija_razvoja_SLO_final_web.pdf.
- MJU (2015b). *Dvoletni akcijski načrt izvedbe Strategije razvoja javne uprave 2015–2020*, Ministrstvo za javno upravo Republike Slovenije, dostopno na: http://www.mju.gov.si/si/novinarsko_sredisce/novica/article/1328/6385/742ad2f8beadcb93f09a63d6f9a9af6b/.
- MGRT, 2016b, *Podjetništvo in konkurenčnost*, dostopno na: <http://www.mgrrt.gov.si/fileadmin/mgrrt.gov.si/pageuploads/SOJ/Razpisi/predstavitve/DPKT.pdf>.
- OECD 2012. *Reviews of Innovation Policy: Slovenia 2012* (Pregled inovacijske politike – Slovenija 2012), dostopno na: <http://www.oecd.org/publications/oecd-reviews-of-innovation-policy-slovenia-2012-9789264167407-en.htm>.
- Poročilo o uresničevanju RISS 2016, *Poročilo o uresničevanju Resolucije o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011–2020*, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.
- SBA 2016 – *Informativni pregled o „Small business act“ za Slovenijo*, Evropska komisija, dostopno na: <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/20302/attachments/32/translations/renditions/native>.
- SURS (2015), *Raziskovalna in razvojna dejavnost, Slovenija, 2014*, prva objava, november 2015.
- SURS (2016), Statistični urad Republike Slovenije, *Tuja notranja podjetja, Slovenija, 2014*, prva objava, 1. september 2016, dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/PDF/PrikaziPDF.aspx?id=6150&lang=sl>.
- SURS (2016a), *BDP v 2. četrtletju 2016, Slovenija*, prva objava, 31. avgust 2016, dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/prikazi-novico?id=6160&idp=1&headerbar=0>.
- SPIRIT (2016a), *Javni poziv k vpisu in podaljšanju vpisa v evidenco subjektov inovativnega okolja za leto 2016*, dostopno na: <http://www.spiritslovenia.si/razpisi/2016-06-30-Javni-poziv-k-vpisu-in-podaljsanju-vpisa-v-evidenco-subjektov-inovativnega-okolja-za-leto-2016>.
- SPIRIT (2016b), *Program dela in finančni načrt za 2016 in 2017*, dostopno na: http://www.spiritslovenia.si/resources/files/2016/Razpisi/JR_Slo_poslovni_klubi_2016/Program_in_financi_nart_SPIRIT_Slovenija_2016_in_2017.pdf.
- Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije – ARRS (2016a), *Letno poročilo 2015*, dostopno na: <https://www.rrs.gov.si/sl/finan/letpor/15/inc/ARRS-Letno-porocilo-2015-publikacija.pdf>.
- Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije – ARRS (2016b), *Javni razpis za izbiro raziskovalnih projektov Ciljnega raziskovalnega programa CRP 2016 v letu 2016*, dostopno na: <https://www.rrs.gov.si/sl/progproj/crp/razpisi/16/razp-crp-16.asp>.

Svetovna banka (2016), *Doing Business 2017. Economy Profile 2017 – Slovenia*
(Poslovanje 2017. Profil gospodarstva 2017 – Slovenija), dostopno na:
<http://www.doingbusiness.org/reports/global-reports/~media/WBG/DoingBusiness/documents/profiles/country/SVN.pdf>.

Priloga 2 – Kratice

CIS	Raziskovanje Skupnosti o inovacijah
EK	Evropska komisija
GD	
ECFIN	Generalni direktorat za gospodarske in finančne zadeve Evropske komisije
Skladi	
ESI	Evropski strukturni in investicijski skladi
EU	Evropska unija
EU-28	28 držav članic Evropske unije
EPDČ	Ekvivalent polnega delovnega časa
GBARD	Državna proračunska sredstva za raziskave in razvoj
BDP	Bruto domači proizvod
BIRR	Bruto domače naložbe v raziskave in razvoj
SVRK	Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko
VŠI	Visokošolske institucije
VŠS	Visokošolski sektor
UMAR	Urad RS za makroekonomske analize in razvoj (Slovenija)
MDS	Mednarodni denarni sklad
MGRT	Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
MIZŠ	Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
MJU	Ministrstvo za javno upravo
OECD	Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj
PNPI	Zasebna nepridobitna institucija
JRO	Javna raziskovalna organizacija
R in R	Raziskave in razvoj
RRI	Raziskave, razvoj in inovacije
RIS3	Slovenska strategija pametne specializacije
RISS	Raziskovalna in inovacijska strategija Slovenije
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
SPIRIT	Javna agencija Republike Slovenije za spodbujanje podjetništva, internacionalizacije, tujih investicij in tehnologije
ARRS	Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije
TRL	Stopnja tehnološke pripravljenosti

Priloga 3 – Informativni pregled

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
BDP na prebivalca (v EUR na prebivalca)	17 700	17 700	18 000	17 500	17 400	18 100	18 700
Dodana vrednost storitev kot delež skupne dodane vrednosti (v % skupne vrednosti)	66,72	67,41	66,79	66,21	65,6	64,55	64,87
Dodana vrednost proizvodnje kot delež skupne dodane vrednosti (v %)	19,56	20,16	20,96	21,63	22,45	23,05	23,23
Zaposlenost v proizvodnji kot delež skupne zaposlenosti (v %)	21,21	20,34	20,61	20,48	20,28	20,23	20,28
Zaposlenost v storitvah kot delež skupne zaposlenosti (v %)	59,08	60,56	61,18	61,74	62,26	62,45	62,84
Podjetja pod tujim nadzorom kot delež skupnega števila podjetij (v %)	1,94	1,95	3,73	4,14	4,53		
Produktivnost dela na opravljeno uro (indeks, 2010 = 100)	96,8	100	103,4	102,7	101,6	103,1	104
Novi doktorji znanosti (ISCED 6) na 1 000 prebivalcev, starih od 25 do 34 let	1,09	1,07	1,2	1,23	2,69	2,02	
Skupni inovacijski indeks (mesto)	18	19	17	17	18	16	16
Inovativna podjetja kot delež skupnega števila podjetij (podatki CIS za leto 2012) (v %)				46,5			
Kazalnik inovacij (mesto, primerjava znotraj EU)			16	15	17	18	
Prihodek od inovacij kot delež skupnega prihodka (Eurostat)		10,6		10,5			
Mesto države na lestvici enostavnosti poslovanja (indeks enostavnosti poslovanja Svetovne banke) (1 = podjetjem najbolj prijazni predpisi)						35	29
Enostavnost pridobivanja kredita (GII Svetovne banke) (mesto)						102	101
Indeks digitalnega gospodarstva in družbe Evropske komisije (DESI) (mesto)						19	18
Indeks razvoja e-uprave (mesto)		29				41	
Spletna razpoložljivost javnih storitev - delež posameznikov, ki komunicirajo z javnimi organi prek interneta (v zadnjih 12 mesecih)	35	44	46	48	52	53	45
BIRR (v % BDP)	1,82	2,06	2,42	2,58	2,6	2,38	2,21
Državna proračunska sredstva in naložbe v raziskovalno-razvojne dejavnosti (GBAORD) (v % BDP)	0,68	0,6	0,59	0,53	0,49	0,43	0,41
Raziskave in razvoj, ki jih financira država (v % BDP)	0,65	0,73	0,76	0,74	0,7	0,52	0,44
Naložbe poslovnega sektorja v raziskave in razvoj (v % BDP)	1,17	1,4	1,79	1,95	1,99	1,84	1,69
Sestavljeni kazalnik raziskovalne odličnosti (mesto)				15			
Število znanstvenih objav med 10 % najbolj citiranimi objavami na svetu kot delež (%) skupnih znanstvenih objav države		7,73	7,36	8,39			
Javno-zasebne soobjave na milijon prebivalcev	68,89	74,74	93,16	63,25	68,49	65,98	
Svetovni delež uporabe PCT	0,09	0,09	0,07	0,07	0,07	0,08	

Europe Direct je služba za pomoč pri iskanju odgovorov na vprašanja o Evropski uniji.
Brezplačna telefonska številka (*): 00 800 6 7 8 9 10 11
(*) Nekateri operaterji mobilne telefonije ne omogočajo klicev na številke 00 800 ali pa jih zaračunavajo.

Veliko dodatnih informacij o Evropski uniji je na voljo na internetu.
Dostop je mogoč prek strežnika Europa (<http://europa.eu>).

Kje so na voljo publikacije EU

Naše publikacije so na voljo v spletni knjigarni EU Bookshop (<https://bookshop.europa.eu/sl/home/>),
kjer jih lahko naročite pri prodajnem zastopniku po svoji izbiri.

Urad za publikacije ima svetovno mrežo prodajnih zastopnikov.
Njihove kontaktne podatke lahko dobite tako, da pošljete telefaks na številko (+352) 292942758.

Poslanstvo Skupnega raziskovalnega središča

Skupno raziskovalno središče je služba za znanost in znanje Komisije, naše poslanstvo je podpirati politike EU z neodvisnimi izsledki skozi njihov celotni cikel.

Služenje družbi Spodbujanje inovacij Podpiranje zakonodaje

doi:10.2760/090465

ISBN 978-92-79-66104-4

